

به نام خدا
طرح دوره دانشکده بهداشت و ایمنی
دفتر توسعه آموزش

تاریخ تنظیم: ۲۴ شهریور ۱۴۰۵

نام درس: نظام سلامت	مقطع و رشته جمعیت هدف: کارشناسی. بهداشت مدارس
کد درس / دروس پیش نیاز: ۳۴	مکان برگزاری: ۱
گروه آموزشی متولی: بهداشت مدارس	
تعداد کل واحد درس: ۱ واحد	کل مدت زمان تدریس: ۱۶ ساعت
نوع واحد درس:	عملی نظری ۱
روز/ساعت کلاس:	
شرح دوره:	
در این درس دانشجو باید از طریق حضور در کلاس درس، انجام تکالیف گروهی و فردی به اهداف مشخص دست یابد.	
هدف کلی دوره:	
آشنایی دانشجویان با ساختار و عملکرد نظام سلامت ایران	
اهداف اختصاصی دوره (رفتاری): از فراگیر انتظار می رود در پایان دوره آموزشی بتواند:	
حیطه شناختی: از فراگیر انتظار می رود در پایان دوره آموزشی بتواند: ○ انواع نظام های سلامت را بر اساس مبانی ایدئولوژیک مختلف طبقه بندی و مقایسه کند. ○ اهداف کلی نظام سلامت (ارتقاء سلامت، پاسخگویی، عدالت در تأمین مالی) را تعریف و تشریح نماید. ○ کارکردهای اصلی نظام سلامت (ارائه خدمات، تأمین منابع، تأمین مالی، حاکمیت و مدیریت) را توضیح دهد. ○ ابعاد سلامت (جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی) و عوامل مؤثر بر آن (تعیین کننده های اجتماعی سلامت) را تحلیل کند. ○ مفاهیم سیاست گذاری در نظام سلامت و جمعیت را تعریف و مراحل آن را شرح دهد. ○ روش های تخصیص مالی در نظام سلامت و انواع نظام های پرداخت هزینه (دستمزدی، سرانه، کارانه و بودجه ای) را توضیح دهد. ○ خصوصیات منابع مورد نیاز نظام سلامت (نیروی انسانی، تجهیزات، فناوری، اطلاعات) را فهرست کند. ○ انواع بیمه های سلامت (پایه، تکمیلی، اجتماعی، خصوصی) را با یکدیگر مقایسه کند. ○ نظام های اطلاعات سلامت و نقش آن ها در تصمیم گیری و سیاست گذاری را شرح دهد.	

- مفهوم پاسخگویی در نظام سلامت و ابعاد آن (پاسخگویی مالی، بالینی، اجتماعی) را توضیح دهد.
- روش‌های اندازه‌گیری عملکرد نظام‌های سلامت (شاخص‌های کارایی، اثربخشی، عدالت) را تعریف و تفسیر کند.
- تاریخچه تحولات خدمات بهداشتی درمانی در ایران از دوران قدیم تاکنون را مرور نماید.
- مفهوم کیفیت مراقبت و ابعاد آن (ایمنی، اثربخشی، بیمارمداری، به‌موقع بودن) را تشریح کند.
- تفاوت خدمات بهداشتی درمانی در بخش دولتی و خصوصی را از نظر ساختار، تأمین مالی و نظارت تحلیل کند.
- برنامه پزشکی خانواده و نظام ارجاع را تعریف و اهداف و مراحل آن را توضیح دهد.

حیطه عاطفی:

از فراگیر انتظار می‌رود در پایان دوره آموزشی بتواند:

- به ارزش‌های بنیادین نظام سلامت از جمله عدالت، برابری و دسترسی همگانی به خدمات سلامت اعتقاد داشته باشد.
- در مباحث کلاسی و فعالیت‌های گروهی با علاقه و انگیزه مشارکت نماید.
- نقش و جایگاه کارشناس بهداشت مدارس را در نظام سلامت ایران درک کند.
- نسبت به چالش‌ها و نابرابری‌های موجود در نظام سلامت نقادانه نظر بدهد.
- ارزش‌های جمعیتی و سیاست‌های جوانی جمعیت را بپذیرد.

حیطه روانی حرکتی:

از فراگیر انتظار می‌رود در پایان دوره آموزشی بتواند:

- یک تحلیل تطبیقی ساده از نظام سلامت ایران با یکی از نظام‌های سلامت جهان (با استفاده از شاخص‌های کلیدی) ارائه دهد.
- یک سناریوی فرآیند ارجاع در نظام سلامت ایران را طراحی و شبیه‌سازی کند.
- گزارش کوتاه از وضعیت بیمه سلامت یک گروه جمعیتی خاص (مثلاً دانش‌آموزان) تهیه کند.
- یک برنامه سیاست‌گذاری ساده برای ارتقاء سلامت در مدارس با استفاده از چارچوب نظام سلامت تدوین نماید.
- نقشه ساختاری نظام سلامت ایران را ترسیم و سطوح مختلف ارائه خدمات را نشان دهد.

اساتید دوره:

نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	Email	میزان (درصد) مشارکت
مرضیه لطیفی	استادیار	1055latifi@gmail.com	100%

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

۱	ارائه پاسخ‌های سناریوهای مطرح شده در کلاس به صورت گروهی

روش آموزشی:	
☐ ترکیبی	☐ مجازی
☒ حضوری	
روش های یاددهی - یادگیری:	
☐ یادگیری سیار	☒ یادگیری با رویکرد سخنرانی بازخوردی
☒ کلاس وارونه	☒ یادگیری مبتنی بر حل مسئله
☐ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی	☒ یادگیری مبتنی بر تیم
☐ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی	☐ یادگیری اکتشافی هدایت شده
☒ سایر ، نام ببرید:	
وسایل کمک آموزشی:	
☒ پروژکتور اسلاید	☒ وایت برد
☐ سایر ، نام ببرید:	

نحوه ارزشیابی دانشجویان:	
روش ارزشیابی	درصد از نمره کل که متعلق به این ارزشیابی است
☐ ارزیابی میان ترم	
☒ ارزیابی پایان ترم	۸۰
☒ تکالیف	۱۵
☒ مشارکت و فعالیت در برنامه آموزشی	۵
☐ سایر، نام ببرید:-	
نوع آزمون:	
☒ چهار گزینه ای	☐ جورکردنی گسترده
☒ تشریحی	☐ کوتاه پاسخ
☒ درست - نادرست	☐ سایر، نام ببرید:

محتوی آموزشی دوره			
جلسه	عنوان یا موضوع	روش برگزاری حضوری / مجازی	مدرس
۱	مبانی و ساختار نظام های سلامت، تقسیم بندی انواع نظام های سلامت، مبانی ایدئولوژیک نظام های سلامت دنیا -اهداف نظام سلامت (ارتقاء سلامت، پاسخگویی، عدالت مالی)	حضوری	لطیفی
۲	کارکردها و ابعاد سلامت، کارکردهای نظام سلامت ، ابعاد سلامت و عوامل مؤثر بر آن (تعیین کنندة های اجتماعی سلامت)، تولید در نظام سلامت و نقش آن	حضوری	لطیفی
۳	سیاست گذاری در نظام سلامت و جمعیت، سیاست گذاری در نظام سلامت، سیاست گذاری در جمعیت و ارتباط آن با نظام سلامت، آشنایی با قانون جوانی جمعیت	حضوری	لطیفی

۴	تأمین مالی و پرداخت هزینه‌ها، تخصیص مالی در نظام سلامت، نظام‌های پرداخت هزینه، خصوصیات منابع مورد نیاز نظام سلامت (نیروی انسانی، تجهیزات، فناوری)	حضور	لطیفی
۵	بیمه و اطلاعات سلامت، وضعیت بیمه‌ای در نظام‌های سلامت، نظام‌های اطلاعات سلامت	حضور	لطیفی
۶	پاسخگویی، کنترل و اندازه‌گیری عملکرد - پاسخگویی در نظام سلامت، کنترل و حاکمیت در نظام سلامت، اندازه‌گیری عملکرد نظام‌های سلامت	حضور	لطیفی
۷	تاریخچه، کیفیت و بخش‌های خدمات سلامت در ایران، تاریخچه ارائه خدمات بهداشتی درمانی در ایران (از دوران قدیم تاکنون)، کیفیت مراقبت و ابعاد آن (ایمنی، اثربخشی، بیمارمداری)، خدمات بهداشتی درمانی در سطح دولتی و خصوصی (مقایسه و تحلیل)	حضور	لطیفی
۸	پزشکی خانواده، نظام ارجاع، آشنایی با برنامه پزشکی خانواده و نظام ارجاع (اهداف، مراحل، چالش‌ها)	حضور	لطیفی
۹	امتحان	حضور	-

فهرست منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، مجلات تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

- ✓ مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در تدوین سیاست‌های کلی در بخش سلامت
- ✓ آئین نامه ها و مصوبات دولت در بخش سلامت
- ✓ بسته خدمات سلامت سطح اول ویژه استفاده در واحدهای ارائه خدمت در مناطق شهری حاشیه شهر و روستایی
- ✓ اصلاحات در نظام سلامت راهنمای عدالت و کارایی جمعی از مؤلفین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ رضاپور، ع آصف زاده س مدیریت بهداشت و درمان قزوین انتشارات دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- ✓ قانون جوانی جمعیت و کتب جمعیتی مورد تایید اداره جوانی جمعیت
- ✓ حاتمی ح و دیگران کتاب جامع بهداشت عمومی تهران انتشارات ارجمند

ب) مقالات به روز:

- ✓ مقالات مرتبط با نظام سلامت در ایران

ج) محتوای الکترونیکی:

- ✓ وبسایت‌های معتبر سازمان جهانی بهداشت (WHO)

د) سایر منابع

- ✓ گزارش‌های سالانه وزارت بهداشت و سازمان‌های مرتبط

